

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

BS Triangel

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Basisschool Triangel

Datum bezoek : 10 november 2015

In opdracht van : Plein013

Rapporteur: René Melisse

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
  - a. extra handen / omvang van de klassen
  - b. speciale onderwijsmaterialen
  - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
  - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
  - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

---

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *Dhr. Maarten Verberne (directeur)*, *Mw. Carla Over de Linden (adjunct directeur)*, *Mw. Saskia Felix (IB)*, *Mw. Trudy van Zetten (leerkracht groep 1/2)*, *Mw. Saskia Akdeniz (ouder, lees- en overblijfmoeder)* en *Dr. Tom Vermeulen (ouder, OR/MR)*
- observaties bij enkele lessen: *groep 3 (rekenen)*, *groep 1/2 (spelen/werken)* en *groep 6/7 (wereldoriëntatie)*
- een teamgesprek - aanwezig waren: een *representatief deel van het team*

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

De Triangel is een school in Tilburg Oud-Zuid die valt onder stichting Xpect Primair. De school gehuisvest in een multifunctionele accommodatie Zuiderkwartier. In hetzelfde gebouw zijn onder andere ook een peuterspeelzaal, buurtwerk en een vestiging van Amarant en de GGZ gehuisvest. De huisvesting binnen de multifunctionele accommodatie vergemakkelijkt de samenwerking tussen de school en de partners. Aanpassingen aan het gebouw maken dat de school nu iets meer een 'eigen' gedeelte heeft. De wijk waarin de school staat is van oudsher een 'volkswijk', een wijk met een lager sociaaleconomisch milieu en waar 35% van de bewoners onder de armoede grens leeft. Dit is ook terug te zien in de leerlingenpopulatie.

De school heeft 364 leerlingen (teldatum 1-10-2015) verdeeld over 15 groepen. Een relatief groot aantal leerlingen (61) heeft een leerling gewicht van 1,2 en (44) van 0,3. Er zijn vier groepen 1/2, van de groepen 3, 4 en 5 zijn er ieder twee groepen, van de groepen 6, 7 en 8 ieder één en dan zijn er ook nog twee combinatiegroepen, respectievelijk 3/4 en 6/7. Een aantal van de onderbouw groepen ligt op twee etages rondom een open ruimte die gezamenlijk gebruikt wordt.

De school wordt met een grote verscheidenheid aan leerlingen geconfronteerd met een breed scala aan onderwijsbehoeftes. Het team is betrokken en probeert een zo goed mogelijk klimaat te scheppen waarin alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Een belangrijk kenmerk van de dynamiek in de klassen is de gerichtheid op het 'bij de les' houden van de leerlingen. Veel leerlingen hebben bijvoorbeeld een korte aandachtspanne en reageren impulsief. Men probeert extra ondersteuning vooral binnen de groepen te organiseren.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☒ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

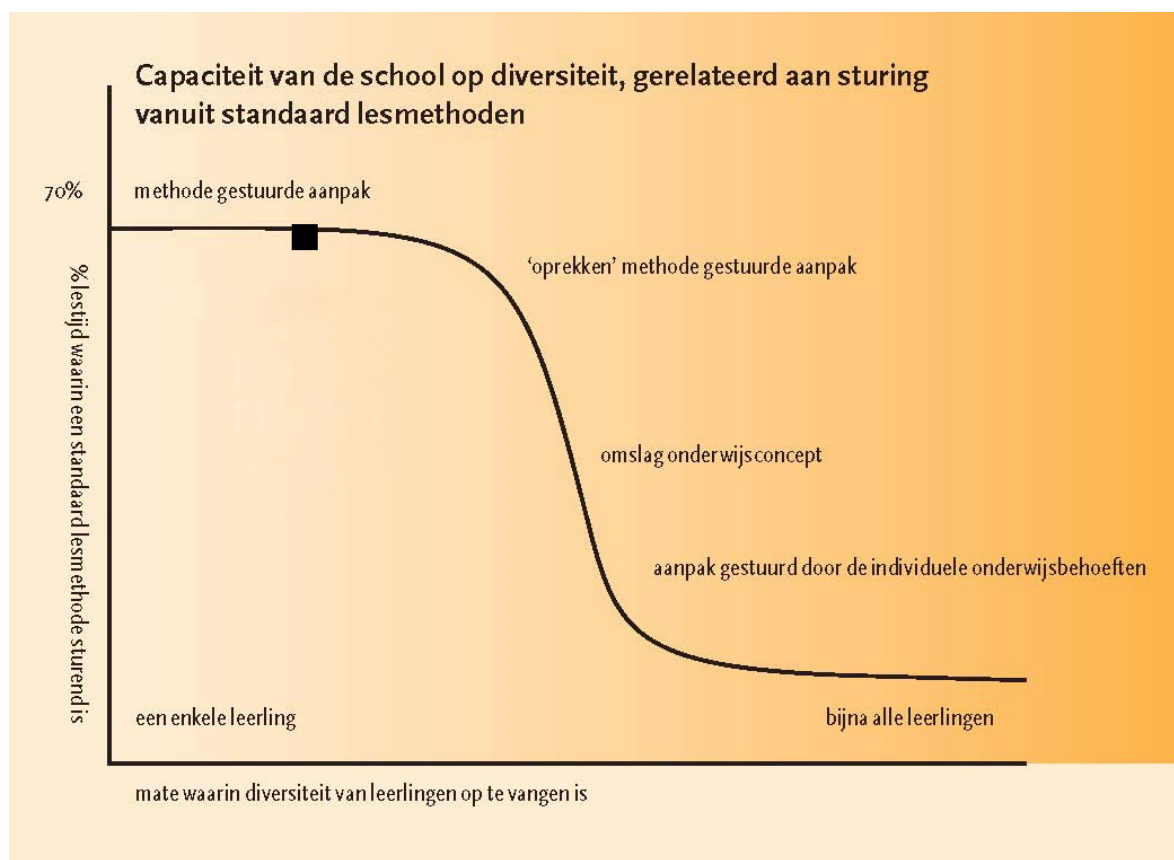
In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Triangel weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas. Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Triangel bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

---

- ☒ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☐ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

---

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

---

- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

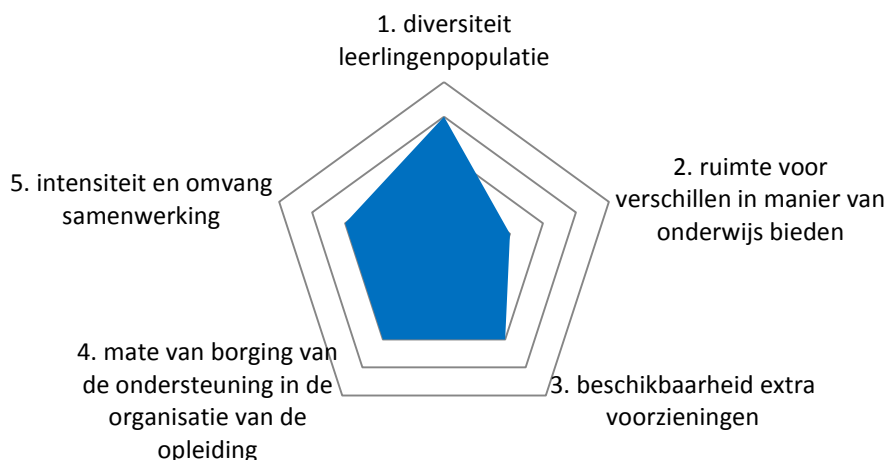
Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

---

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Triangel te karakteriseren als een **netwerkschool**. Er is geen categorie netwerkschool-plus, daar zou De Triangel in gepast hebben.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Opleidingsniveau en sociaal economische status van de ouders van leerlingen van de Triangel is redelijk homogeen, namelijk voornamelijk laag. Voor wat betreft etnische achtergrond en niveau van leren is de leerlingen populatie zeer divers.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Alhoewel er een ontwikkeling waarneembaar is naar meer ruimte voor zelf ontdekken en werken in groepjes, wordt het onderwijs nog in grote mate bepaald door de leerstof en ligt de sturing volledig bij de leerkracht.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

In personele zin (extra handen en specialistische expertise) beschikt de school over veel extra voorzieningen. Op materiaal gebied (beschikbare materialen en ruimtelijke omgeving) heeft men echter minder extra voorzieningen waardoor de aanwezige expertise minder goed tot zijn recht kan komen.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Door de aanwezige expertise breder te delen en planmatiger in te zetten kan het bereik van de extra ondersteuning worden vergroot. Omdat de extra ondersteuning vooral binnen de groepen wordt gegeven kan men het beste koersen op vergroting van de pedagogische en didactische vaardigheden van de groepsleerkracht. Dit is namelijk optimaal te benutten omdat er voldoende extra handen van stagiaires en onderwijsassistenten zijn.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Veel van de ondersteuning is in procedures en afspraken geregeld en vastgelegd. Voor wat betreft het eigenaarschap lopen beleid en werkelijkheid nog niet altijd synchroon.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Komen tot een overeenstemming tussen beleid en praktijk. Als het gewenste beleid in de praktijk niet realiseerbaar is vraagt dit om aanpassing.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Er wordt op een constructieve en functionele manier samengewerkt met de partners waar de school behoefte aan heeft gezien de uitdagingen waar men voor staat.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

De leerlingenpopulatie op De Triangel is zeker niet gemiddeld. De opvattingen en ambities van het team aangaande het omgaan met leerlingen met verschillen moeten dan ook in dat licht gezien worden. Tijdens het teamgesprek is er duidelijk een verschil waarneembaar in opvatting tussen oudere en jongere leerkrachten. Men is het eens over het feit dat men wat betreft de hoeveelheid leerlingen die men op kan nemen met problemen op het gebied van gedrag het maximum wel bereikt heeft. Niet alleen omdat dit veel tijd en vaardigheid van de leerkracht vraagt, maar ook omdat dit zijn weerslag heeft op de rest van de groep. Men deelt de zorg dat leerlingen hierdoor ook tekort kunnen komen. De jongere leerkrachten zien over het algemeen mogelijkheden om door de methode meer los te laten ruimte te scheppen om recht te doen aan de verschillen tussen leerlingen. Dit is een ontwikkeling die duidelijk is ingezet en waarbij er een open houding binnen het team is om te leren van elkaar. Als het gaat om het inspelen op de individuele behoeften van leerlingen is men het er over eens dat er een balans moet zijn tussen wat leerlingen nodig hebben en wat de school onder de gegeven omstandigheden kan bieden.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☒	sterk

toelichting

De Triangel is de enige basisschool in een buurt die groot en divers is qua samenstelling van de bevolking. Deze diversiteit zie je ook terug in het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond van de ouders. Het hele spectrum is vertegenwoordigd.

- *thuis taal:*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

toelichting

De School heeft niet alleen te maken met veel leerlingen met een van oorsprong niet Nederlandstalige achtergrond, maar ook het analfabetisme onder ouders is groot. Daarnaast wordt er thuis veel dialect gesproken.

- *culturele achtergrond*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

toelichting

Ook de culturele achtergrond van leerlingen is divers. Men heeft leerlingen met ouders uit Suriname, de Antillen, Turkije, Marokko, Eritrea, Roemenië, Polen, Albanië, Servië etc.

Ook de culturele achtergrond van leerlingen is divers. Men heeft leerlingen met ouders uit Suriname, de Antillen, Turkije, Marokko, Iritrea, Roemenië, Polen, Albanië, Servië etc.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

toelichting

Er zijn leerlingen die op vierjarige leeftijd de school binnen komen met het niveau van een vijf- of zesjarige, maar ook kinderen die nog op het niveau van een 2,5 jarige zitten.

De school heeft een goed gevulde plusklas. Van de huidige groep 8 (32 leerlingen) gaan er 4 naar het VWO, waarvan één die pas 10 jaar is, maar ook 6 à 7 naar het praktijkonderwijs.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

Leerlingen zullen zeker ook op leerstijl verschillen maar de school heeft daar weinig inzicht in. leerkrachten signaleren wel verschillen maar daar wordt op dit moment nog weinig mee gedaan.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

- ☐ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☒ veel (meer dan 40%)

toelichting

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☐ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

toelichting

Bij kleuters die binnen komen merkt de school dat ze over het algemeen nog weinig ervaring hebben met het omgaan met structuur en vaak moeten ze het even op een stoel blijven zitten nog leren (kinderen vallen letterlijk van hun stoel). Dat daar op de school aandacht voor is merkt ook de moeder die aangeeft dat haar zoon in een jaar tijd veel rustiger is geworden en meer aandacht voor leren heeft gekregen.

Men heeft het idee dat kinderen die op een andere school gedragsmatig als moeilijk zouden worden bestempeld hier niet eens opvallen. Een flink gedeelte krijgt van thuis uit ook weinig mee. Als voorbeeld wordt genoemd dat een gedeelte van de kinderen van huis uit geen "nee" kent en als ze op school "nee" horen gaat krijsen, huilen of in de broek poepen.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☒	☐	☐	☐	zelf ontdekken
	→				
kennis verwerven	☒	☐	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☒	☐	individueel en groepjes-leren
	→				
sturing van het leren door de leerkracht	☒	☐	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

toelichting

Men ziet een verschil tussen oudere en jongere leerkrachten in de mate waarin kennisoverdracht bepalend is. De afgelopen twee jaar laat wel een verschuiving zien. Binnen de kleutergroepen is men van Pyramide naar doelgericht werken gegaan en het werken met leerarrangementen, en het zelf leervragen formuleren door leerlingen wordt gebruikelijker. Een leerling uit groep 8 verwoordde het als volgt: "in groep 3 mocht ik alleen in mijn werkboekje werken nu mag ik nadenken".

Ook in het klassikaal werken is er de laatste twee jaar een verschuiving te zien. Men werkt met ABC groepen met kortere en langere instructie, coöperatief leren is ingevoerd. Leerlingen werken individueel met Snappet.

Men streeft er naar het maximale uit ieder kind te halen, zowel bij kinderen die aan de bovenkant uitschieten als bij leerlingen die uitschieten naar onder. Hoe dan ook wil men kinderen wel een minimum pakket meegeven. Als gevolg van passend onderwijs ziet men wel kinderen met een lager IQ aangemeld worden. De school gaat niets uit de weg, maar ze halen ook niet zomaar iedere leerling binnen. Er wordt zorgvuldig gekeken wat het kind nodig heeft en of de school dat kan bieden.

Bij het bepalen van de leerweg wordt de leerstof wel als startpunt genomen. Men heeft te maken met een leerling populatie die veel structuur nodig heeft. Methodetoetsen worden gebruikt om de voortgang van het kind te volgen.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

toelichting

Alle vormen van begeleiding komen voor, maar 'individuele aandacht buiten de groep' wordt het minst ingezet. Men kijkt wat de leerling nodig heeft en past de begeleiding daar op aan. Er is niet één vorm van begeleiding die in bepaalde groepen meer ingezet wordt dan een andere. Er is relatief meer extra ondersteuning in de onderbouw, maar dat dient een preventief doel.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☒ nee, niet of nauwelijks

toelichting

Zie eerdere opmerking over leerstijlen in domein 1.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

beschrijving

De school heeft 15 groepen waarvan, behalve de 4 kleutergroepen er nog 2 combinatiegroepen zijn. Vier groepen hebben een fulltime leerkracht.

Groep	Bezetting	Aantal Leerlingen
1 / 2 A	2 parttimers	25
1 / 2 B	2 parttimers	27
1 / 2 C	fulltimer	26
1 / 2 D	2 parttimers	26
3 A	2 parttimers	23
3 B	fulltimer	
3/4A	fulltimer	22
4 A	2 parttimers	23
4 B	2 parttimers	20
5A	2 parttimers	19
5B	2 parttimers	21
6/7A	fulltimer	28
6B	2 parttimers	27
7	2 parttimers	27
8	2 parttimers	32

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 40%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 35% tot 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 35%

toelichting

Binnen de kleutergroepen is beheersing van de kerndoelen en leerlijnen aanwezig. Kijk je naar het hele team dan kom je door middeling op een percentage van 40%.

Er is een verschil tussen de kennis en kunde die men heeft ten aanzien van het leveren van didactisch maatwerk en de mate waarin dit daadwerkelijk in de groepen wordt ingezet. In het eerste geval gaat het om 80% van het team, maar 35% zet dit ook daadwerkelijk in.

Het feit dat een hoog percentage in staat is pedagogisch maatwerk te leveren blijkt wel uit de rust die er in de school is ondanks de lastige populatie die men binnen heeft.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☐ teamaanpak

toelichting

De mate waarin aanpakken gedeeld worden hangt af van de vergelijkbaarheid van groepen. Het plannen van leerstof gebeurt binnen de verschillende bouwen.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

toelichting

Er is een ouderpanel dat als referentiegroep fungeert. Ouders hebben wel zicht op de manier van lesgeven maar hebben daar geen directe invloed op. Bij voorbeeld bij ICT wordt er wel geluisterd naar wat de ouders willen.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Beschrijving teamexpertise

Op een aantal gebieden, zoals bijvoorbeeld coöperatieve werkvormen en passend rekenonderwijs, zijn er teamscholing geweest, maar men is zich er terdege van bewust dat een teamscholing nog niet automatisch ook teamexpertise betekent. Dit vraagt onderhoud en bijvoorbeeld herhaling na een paar jaar. De inhoud van teamscholing wordt ook door het team bepaald: geen studiedag zonder werkgroep.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
  - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
  - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Extra begeleiding wordt vooral ingezet binnen de groepen. De omvang en inzet van 'extra handen' in de groepen heeft de school (dataformulier) als volgt opgegeven:

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1-2A	OA ST	5,5 11	alle alle
1-2B	OU OA St	5,5 5,5 11	alle alle alle
1-2C	OA St	5,5 5,5	alle alle
1-2D	OA Ou	5,5 1	alle 5
3A	LKR St	7,5 8	5 alle
3B	LKR st	7,5 11	5 alle
3-4	LIO	11	alle
4A	St	5,5	alle
4B	st	22	alle
5A	st	11	alle
5B	LIO	15	alle
6	St Ou	5,5 1	alle 2
6-7	LIO st	15 8	Alle alle
7	St ou	11 1	alle alle

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Op het dataformulier heeft de school onderstaande opsomming gegeven. Daarbij moet opgemerkt worden dat het soms niet om materialen gaat maar om aanpak. Ook worden er zaken genoemd die op vrijwel alle scholen aanwezig zijn, dus niet specifiek voor De Triangel.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. PARWO, levelwerk, maatwerk, spelling in de lift, KIEN, snappet, plusklas
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. planbord in de groepen 1-2, taakbrief, coöperatieve werkvormen
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. time-timer, ralfi lezen, connect lezen, beertjes Meichenbaum, PARWO
- ☒ gericht op auditieve informatieverwerking, nl. lesaanbod via de computer
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. digi-bord
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. time-timer, beertjesmethode (Meichenbaum), gouden regels, coöperatieve werkvormen
- ☒ anders, nl 'overstap', verlengde schooldag, taaltuin en rekentuin

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Beter omgaan met jezelf, SOVA-training, kidsSkills
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. diverse beloningssystemen, gouden regels, gedragsprotocol, pedagogische plannen.
- ☒ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. time-timer, verschillende middelen om de tijd aan te duiden (bv.klok, zandloper) op het digibord
- ☒ het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. diverse beloningssystemen
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. SoVa-training

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen: tangle, stabilo, MRT-kist, wiebelkussen, laptop

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

De school is gehuisvest in multifunctionele accommodatie samen met kinderopvang, buurtwerk en welzijnswerk en GGZ. De mogelijkheid van aparte ruimtes voor didactische begeleiding zijn beperkt. Er zijn geen aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften of verzorging/rust.

- *Specialistische expertise op hbo/wo-niveau*

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	via consulent	visuele beperkingen
		auditieve beperkingen
	logopedist	spraak/taal belemmeringen
X		cognitieve beperkingen
X		motorische beperkingen
		beperkingen door langdurige ziekte
	via consulent	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
ervaringsdeskundige		ADHD
X		dyslexie
	via consulent	overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl. ....

toelichting

Er zijn vier teamleden met een Master Special Educational Needs, er is een leerkracht met MRT in in zijn expertise. Verder is er met een aantal organisaties, zoals Amarant en GGD, snel contact mogelijk omdat zij in hetzelfde gebouw zitten.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				X
Bureau Jeugdzorg				X
GGD				X
GGZ				X
MEE		X		
(Kinder)ziekenhuis	X			
Revalidatiekliniek	X			
Justitiële inrichting	X			
Gemeente, leerplicht		X		
Politie				X
anders, nl. - woningbouw - Kerk - Amarant			X	

toelichting

Men heeft een goede samenwerkingsrelatie met wijkagent. Samenwerking met gemeente/leerplicht is nodig omdat sommige ouders te laat terug komen na de zomervakantie. Met de Woningbouw Vereniging werkt men samen omdat men regelmatig te maken heeft met ouders met huurachterstand, samenwerking met Amarant spitst zich toe op het ouder-kind project en met de kerk werkt men samen rond de eerste communie van leerlingen.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

beschrijving

Het beleid is dat de verantwoordelijkheid bij de leerkracht ligt. In praktijk is het echter nog wisselend en ligt de verantwoordelijkheid bij de IB. Er is sprake van veel zorg en men wil de leerkrachten ook beschermen. Zo is het regel dat hij/zij zelf geen instanties belt, maar dat dat via de IB-er loopt.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

beschrijving

Het beleid staat beschreven in een zorgdocument. De extra ondersteuning wil men zo veel mogelijk in de klas bieden. De ondersteuning staat hoog op de agenda en komt veelvuldig in overleg aan bod.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

beschrijving

Als leerlingvolgsysteem wordt ParnasSys wordt gebruikt om de didactische voortgang te monitoren. Voor de sociaal-emotionele voortgang wordt Kijk! (onderbouw) en Zien! gebruikt.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

beschrijving

Men werkt volgens de één-zorgroute. Vanuit het schoolbestuur Xpect-primair heeft men een draaiboek daarvoor.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

beschrijving

De Triangel beschikt over:

- Pestprotocol
- Gedragsprotocol
- Omgangsprotocol
- Meldcode bij huiselijk geweld en kindermishandeling
- Protocol recht op informatie gescheiden ouders
- Protocol bij overlijden
- Dyslexieprotocol
- Protocol toedienen medicijnen
- Protocol ongeoorloofd te laat komen
- Protocol ongewenst gedrag

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
  - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
  - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
  - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

beschrijving, denk hierbij aan niveaus van betrokkenheid zoals informeren/raadplegen/afstemmen/samenwerken als partners

De school streeft naar een zo groot mogelijke betrokkenheid van ouders en wil graag met hen samenwerken als partners. Gedurende het schooljaar is er veel overleg. Daarbij geeft de school aan wat zij denken dat de beste aanpak is en probeert daar de ouders bij te betrekken. Men helpt daarbij ouders die wel willen maar niet kunnen en men probeert ouders die achterover leunen toch bij de aanpak te betrekken. Door de verschillen tussen wat er bij/met ouders mogelijk is komen alle niveaus van betrokkenheid in de praktijk voor.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

beschrijving

Er zijn niet veel scholen meer waarmee De Triangel haar voedingsgebied deelt.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

beschrijving

Men neemt deel aan de netwerken (directeuren en IB) maar dit zijn geen actieve netwerken. De samenwerking heeft meer het karakter van informeren dan daadwerkelijk samenwerking.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

beschrijving

Met scholen binnen de eigen stichting is er veel contact en er worden werkwijzen gedeeld. Bijvoorbeeld een vraag naar een protocol voor een kind met suikerziekte, wordt zo heel snel beantwoord. Daarnaast beschikt ook het eigen bestuur over een netwerk voor directeuren en netwerk voor IB's dat als actiever kan worden gekenschetst.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

beschrijving

De samenwerking met de centrale diensten van Plein013 wordt als goed en wederzijds ervaren. Deze beperkt zich niet alleen tot momenten dat de IB-er de centrale diensten van Plein013 nodig heeft.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

beschrijving

De samenwerking met instellingen voor VVE is goed te noemen en kenmerkt zich door inhoudelijke afstemming en warme overdracht.

De Triangel heeft een brede uitstroom. In Tilburg-zuid is alle VO, van praktijkonderwijs tot VWO, in de buurt aanwezig. Met alle scholen is een goed contact en open communicatie. Voor alle leerlingen die naar het VO gaan hanteert men een warme overdracht.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

beschrijving

De directeur van De Triangel heeft in het sbo gewerkt, wat de samenwerking makkelijker maakt. Het sbo maakt onderdeel uit van de Brede school en zit slechts een paar honderd meter verderop. In de samenwerking zou terugkoppeling soms beter kunnen.

Afsluitende opmerkingen:*beschrijving*

De Triangel is een actieve school in een turbulente wijk waar 35% van de mensen onder de armoede grens leeft. De betrokkenheid van ouders is niet altijd even groot, maar zeker wanneer er iets praktisch wordt georganiseerd gaat het altijd door. Men probeert de kinderen iets extra's mee te geven zoals bijvoorbeeld museumbezoek, maar organiseert ook zaken als fietscontrole (licht) in het belang van de kinderen.